

SVENSKA BÅTUNIONENS BÅTSKOLA

Allemansrätten på sjön

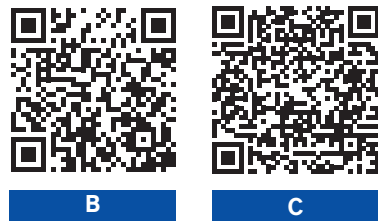
LEDARHANDLEDNING

Svenska Båtunionen

Förbered dig

- A. Läs igenom texten om allemansrätten och skyddade områden.
- B. Titta på filmerna **Inte röra – Inte förstöra** och **Värsta festen** på Svenska Båttunionens Youtubekanal.
- C. Skriv ut **Aktivitet 1** och **Aktivitet 2**.
- D. Ta fram saxar, limstift, färgpennor så det räcker till alla.

Allemansrätten när man är ute på sjön

Allemansrätten är ingen lag på samma sätt som till exempel lagar om stöld eller för trafiken på vägarna, utan bygger på traditioner och normer som skapats under lång tid genom människors sätt att bete sig mot varandra. Allemansrätten är unik för Sverige, Finland och Norge och ger oss möjlighet att röra oss fritt längs kusten, i våra insjöar och på land utan bli avvisade.

Allemansrätten säger att du får:

- Gå på mark som inte är tomt, plantering eller annan känslig mark som kan ta skada.
- Passera genom inhägnad betesmark om man inte skadar stängsel eller stör bo-skapen, glöm inte att stänga grindarna.
- Åka båt, paddla eller simma längs stränder utmed kusten, i våra sjöar och i våra vattendrag.
- Förtöja vid land eller tälta under ett dygn, dock inte nära bebyggelse eller på mark som kan ta skada.
- Plocka vilda blommor, bär och svamp (som inte är fridlysta) på mark som inte är tomt eller plantering.
- Göra upp eld om det inte är risk för skogsbrand eller om det skadar berg. Tänk på att släcka elden ordentligt efteråt.
- Använda nedfallna kvistar och kvar-lämnat ris som som ved till en eld.
- Ta med din hund i naturen, men under tiden 1 mars–20 augusti måste den alltid vara kopplad när du är på land på öar, eller rör dig i skog och mark.
- Gå i land, tillfälligt förtöja båt och bada nästan överallt, utom vid tomt eller där särskilt tillträdesförbud råder, tex säl- eller fågelskyddsområden.

Allemansrätten säger att du inte får:

- Orsaka skadegörelse eller skräpa ner i naturen.
- Utan lov färdas över tomt, plantering eller annan mark som kan ta skada.
- Förtöja eller tälta längre än ett dygn eller för nära bebyggelse utan markägarens tillstånd.
- Plocka eller gräva upp fridlysta växter.
- Göra upp eld om det finns risk att elden sprider sig, elda på hällar och berg.
- Bryta grenar eller kvistar från träd och buskar eller ta näver, bark, löv, bast, ollon, nötter eller kåda från växande träd och buskar.
- Låta din hund springa lös så att djurlivet störs.

Hårdare regler i vissa områden

Naturreservat och nationalpark

I vissa områden finns det miljöer med många växter och djur som är viktiga att skydda. Mindre områden kan då bli så kallade naturreservat. Större områden som hela öar eller stora skogar kan bli nationalparker. I naturreservat och nationalparker kan man bestämma att reglerna är hårdare än vad allemansrätten säger. Det kan till exempel vara förbud mot att tända eld, fiska eller att plocka blommor. På många platser i naturreservaten och nationalparkerna finns informationsskyltar som visar vad som är tillåtet och inte.

Fågel och sälskyddsområden

På platser där sällsynta fåglar bygger bon och får ungar eller där sälar kryper upp på land för att vila kan man bestämma att det ska vara fågel- eller sälskyddsområden. Där får man inte gå i land eller komma nära öar under hela eller delar av året. Information om fågel- eller sälskyddsområden finns i sjökortet.

Ta reda på var det finns naturreservat, nationalparker och fågel- eller sälskyddsområden i närheten av er båtklubb. Gå igenom det på lägret eller aktiviteten.

Bra att veta

Man får förtöja på en brygga som inte ligger på en tomt så länge inte båten hindrar ägaren från att använda sin brygga. När man diskuterar allemansrätten handlar inte nödvändigtvis begreppet tomt om hus och staket utan räknas som inom syn- och hörhåll från bostadshus.

Under april och maj häckar många sjöfåglar nära vattenbrynet och man bör undvika att lägga till vid stränder med mycket växtlighet som ger skydd till fåglarnas bon. Det är bättre att välja steniga stränder eller klippor. När man går längs stränderna ska man se sig noga för så man inte trampar i ett fågelbo.

Aktiviteter

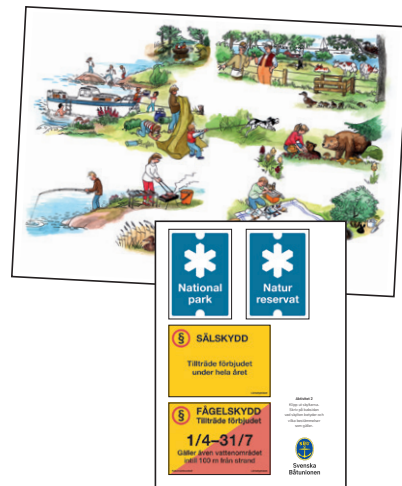
Ta fram saxar, limstift, A3-papper, färgpennor och skriv ut bilderna **Aktivitet 1 & Aktivitet 2** som finns på batunionen.se/utbildning/klubb/ungdomsverksamhet-i-batklubben/

Aktivitet 1 – Gör en Allemansrättsplansch

Material: Sax, A3-papper, limstift, färgpennor, Aktivitet 1.

Klipp ut bilderna, limma upp på A3-papper och skriv bildtext som förklarar vad man får och inte får göra under bilderna. Sätt upp planscherna runt om på båtklubben.

Aktivitet 2 – Lär dig skyltarna

Material: Sax, färgpennor, Aktivitet 2.

Klipp ut skyltarna och skriv text på baksidan vad de betyder och vilka bestämmelser som gäller där.

Diskutera

Diskussionsövning 1 (för barn > 6 år)

Titta på filmen **Inte röra – inte förstöra** tillsammans

Diskutera i grupper om max 4 personer

- ▶ Vad gjorde människorna för fel?
- ▶ Vad skulle de gjort istället?
- ▶ Vad får man och vad får man inte göra på platser där skyltarna finns?

Diskussionsövning 2

(för barn > 10 år, ungdomar och vuxna)

Titta på filmen **Värsta festen** på Svenska Båtunionens youtubekanal.

Diskutera i grupper om max 4 personer

- ▶ Vad gjorde människorna i filmen för fel?
- ▶ Vad skulle de gjort istället?
- ▶ Vad innebär att visa hänsyn för dig?

